

K51 p1
C 212

Аминзин колунда мен
Аysel qalim qarmaymon
kul kicme emgegimde,
q-qozen elge arnaymon.
Saqon

SATQBH

ЕМГЕК УСҚУНУ

I

2050

4187

САТКЫН
ЕМГЕК УЧКУНУ

„Искра труда“

(Сборник стихов)

№ 2226

Redaktör: DƏGDYR UULU.

Редактор: ДОГДУРОВ.

Texredaktor: GALLI UULU

Тех. Редактор: ГАЛИЕВ.

Сдано в набор 8 V 33 г. Подписано к печати 10 V II 33 г.
Колич. печатных листов 2. Колич. печат. знаков в листе
58 800. Упол. киргизто 1—№ 36 Зак. № 312 тираж 3000

Типография № 1 Горпромтреста, Фрунзе, „Дом во 3т“

ӨКТӨБҮР ТОЛҚУНДАРЫ

(Өктөбүр кындeryндөгү матырьялдандан).

Proçektir,

Vena vojun çaptaçan,

Tolqur—tolqur,

Purlatarlar çatbaçan.

Oşol tynde. . .

Bir oquja bolordoç,

Qalyñ asker,

Qazarmanь saçtaçan.

Къbartaldar

Керуяелер тозулçан.

Matьrostor,

Bir-birine doşulçan.

Patьroondor

Qыьс najza çarçылдар.

Ajantarda,

Qol quralçan sozulçan.

Pilandьja,

Vakzalyñnan kyryngен.

Qorqvos batьr

Oqtijьseda оlymden.

Lenin tyşken.
 Byranavik çar salyp,
 Şattıq nuru,
 Keterylgen tegylgen.

Qyzy tuular,
 Kekkə vojun tiregen.
 Majdan tolqur,
 Qalyñ asker şiregen.
 Muzukeler,
 Özgeryşçyl kyy calyp,
 Qural alyp,
 Çeniş çolun tilegen.

Byranavik,
 Usty-ystyne urqanda.
 Qan sarajy,
 Qaq çaralyr turqanda.
 Keriniskej
 Çany çyğar çalçaldar,
 Purlatariar,
 Çenyuge het burqanda.
 Min toquz çyz
 On çetinci çal çie.

Өктөбүрдү
 Көңүлүңү ганаңаңа.
 Өктөбүрдү
 Qyzy minen çyrtqan,

Purlatariar,
 Çenişine qol berip.
 Çavıttanyp.
 Lenin kəsəm sajrağan.

Bortto turqan,
 Paraqottor almaşyp.
 Tənkəryşty,
 Qolqo aluuqa camdaşyp.
 Suuculdardyn.
 Qozqolonu tolquğan.
 Kyn muruntan,
 Qural çavdıq çamdaşyp,
 Lenin aytqan,
 1) Mezgilinde çenişti,
 Ginralqa,
 Qol salşyp, sandaşyp.
 Mından veri,
 Toldu vıjyl 15-çyl.
 Andan veri,
 Cecilmekte dalaj ыр.
 Өktөbyrdyn.
 Çeniş çylyñ quttuqtar,
 — Bul çana emes,
 Ajtymaqçy dalaj ыр.

15 çylda
 tolqon gigant çurduq viz.
 15 çylda
 Kəl darıjany burduq viz.
 15 çylda

1) 1917-çyldın 25-өктөбүрүндө

Volga. volxop denepir,
Matorlorun,
Çyrgyzyyde turduq viz.

Donbaş orol,
Şaqtylar qazıldı.
Kajloolordon.
Qızıl ottor casıldı.
Esen — esen.
Tomolonqon qara altın ¹⁾
Bagen-bagen,
Yzgylyksyz taşıldı.
Tuştyk orol
Oqo veter epkindep
Altın kumyş,
Qalaj, çezder qazıldı.

Qalqoz. sarqoz,
Quruluşu sınaılyp,
Zoot pavirik,
Künden -kyngə quralıy,
Tьranьsport,
Bajlanьstar ösmekte,
Tyrksip çolu.
Alda qajda sivalıy
Bir vestikten
Ekincige vet alıy,
Çañ sarva,
Əsup varat ulanıy.
Tartartışь,

1) Qara a tьn taşkomır

Barqan sajn kucədy,
Baj qulaqtın,
Tyr tamьrь vuralıy.
Çalrь oquu,
Çandan maqta çajılyp,
Bilim teknik,
Ənərləry sınaılyp
Tolqon — tolqon,
Çetfь kender sanasam,
Köz aldьma,
Kellr turat qarasam.
Çañ dyjnə,
Çañ turmuş qurulup,
Kəp çetıştik,
İşenbesəñ sanasan?!

Purlatarlar,
Qalqozcular
Kelgile!
Sastьjalqa,
Bardьq kycty,
Bergile!
Əktəvyrdyn.
Qızıl tuusun,
Ketəryp,
Bul majdanda!
Daşь bir çol
Çəngile!

BRYM 5 TIK.

Arnar çazam 5 çyldyqty çoluna,
Qalem sýja aq qaqazym qolumda,

Kury,

Kury,

Iške,

Kirip,

Dyky,

Dyky,

Kycke,

Kirip,

Bilek-tyrə, quruluştan cijejin

Eski salt Qalem menen çirejin,

Kede ыrdap, kede çazыр demitip,

Bul çenynde öz mildetim bilejin.

Өz mildetim

Qasыrata kirejin.

Өz mildetim

Buzuqtardy şilejin,

Şiler, şiler eskilikti çyjratyр,

Tiry çirer şoloqtotur ылатыр.

Аль ketcі çызы qalem veştikti

Çamar çazqар, ulaştыр çyjratyр.

Brym 5 tik, 5 çyldyqty ыrdajymьn.

Oturamьn, ыrdajymьnda тыпvajymьn.

Şara,

Şura,

Qolqo

Альр,

Şaqа,

Şuqa

Çolqo,

Salыр.

Qalqoz, sapqoz quruluşun oңdooqo.

Zootqo kirip som temirdi somdooqo.

Ogup çyjnар eginderdi aңызdan,

Paqta artcu teelerymdy comdooqo.

Dajar volup kyrsyldəp,

Dyrsy, dyrsy, dyrsyldəp

Qara valban volojun,

Bulcuң etim kylycyldəp.

Mьna oşontip çazy çыş тыпvajymьn,

Bul maqsattan muqum аль çыvajymьn.

Qasamьnda qarçыşymьnda uşular.

Qara kycty qan majdanda sьndajymьn.

БҮҮМ 5 ТІК.

Арнар җазам 5 җылдықтың җолуна,
Qalem сыйа ақ җағазым қолумда,

Курю,

Курю,

Ішке,

Кіріп,

Дыку,

Дыку,

Кыске,

Кіріп,

Билек-тырө, қурулустан сіллейін

Ески салты Qalem менен җирейін,

Кеде ырдар, кеде җазыр демітіп,

Bul җөһүнде өз милдетім билейін.

Өз милдетім

Qасырата кирейін.

Өз милдетім

Buzuqtardy җилейін,

Ғилер, ғилер ескілікті җығратыр,

Tiry җиреп ғолоқтотыр ылатыр.

Алыр кетелі ғызы қалем бестікті

Ғамар җазқар, уластығыр җығратыр.

Бүм 5 тік, 5 җылдықты ырдаямын.

Oturamyn, ырдаямында тыпваймын.

Ғара,

Ғура,

Qолқо

Алыр,

Ғаға,

Ғуға

Ғолқо,

Салыр.

Qalqoz, sapqoz қурулушун оңдооқо.

Zootqo kirip som temirdi somdooqo.

Ogup җынар eginderdi аңыздан,

Paqta artcu төелеримды comdooqo.

Dajar bolup kыrsyldep,

Dыrsy, dыrsy, dыrsyldep

Qара balban volojun,

Bulcuñ etim kylycyldep.

Мына ошонтыр җазы ғысы тыпваймын,

Bul maqsattan muqum алы җыбаймын.

Qasamymda qarqyymda uşular.

Qара kycty qan majdanda ындаямын.

Өз тавьма егуз қара кысум бар,
Вай тавьна вөтөңсө айр есум бар.

Вьсьг,
Вьсьг,
Сайнар,
Çутур.
Огор,
Тогор,
Тақғг,
Утур.

Ойрондосоқ өзгө тапты вuzuқты,
Emgekci elge көзүн артты қызықты.
Аға қарғыш қетишкөnder көгүнур,
Вөй вайқытыр сүгөгүмдү ысытты.

Бьсьдь қаш сүгөгүм,
Тавьм үсүн сүгөгүм
Мөнін тавьм çумушсу.
Ошол үсүн, күйөтүр.

Күйсүн çаным тавьм үсүн, талвайтмын,
Тар çөнуңде çазуудан ваз алвайтмын.
Eger çазсам темадан көр нерсе çоқ,
Zoot, паврик, пақталардан çайндайтмын.

1931-çыл 15 мај

Қарағол.

ULU KÖSÖM ÖTKÖNGÖ

Ulu көсөм,
Өткөңгө,
Қайқылуу қавар,
Çөткөңге.
Мына төлду,
Тоқуз çыл.
Emgekci
Çағын төккөңгө

Төңкөрыш Толқур,
Çер çайнар.
Қызы манат,
Туу вайлар,
Рьролетарлар,
Салдатар,
Қан төгүсүр,
Вуу қайнар.

Күрөстө çөнір,
Сьққанда,
Çегінір дүшман,
Бьққанда.
Вашында вольду,
Көмөкер
Вадьшань.
Çьққанда.

Савыттаньр,
 Syjlögen,
 Сыгым етир қавақ,
 Тујбөгөн.
 Necen қыян.
 Mezgilde.
 Çol başтап,
 Çenge syjregen.

Qajratker ulu
 Kesemdyn,
 Söz zylöse.
 Cecindin.
 „Çolu“¹⁾ qaldı,
 Özy çoq.
 Evin tarqan,
 Necendin,
 Аны салқан,
 Çolunda
 Emgekci elim,
 Bezendin,

Kesem ajtqan,
 Çolunda
 Qыльс najza,
 Qolunda.
 Purlatarlar,
 Saldattar.
 Talqalap taşын.
 Torunda,

Өктөбырде,
 Çenişti,
 „Retirgöp“,
 „Vene“, toşunda.

Kesem başтап,
 Salqan çol
 Kesem başтап,
 Çarqan „tor“
 Purlatar yeyn.
 Manilyy,
 Satsьjalqa
 Berdik qol,
 Oşol çoldu.
 Tetelep.
 Kyreş actıyq,
 Ondu, „sol“.

Leninsiz,
 Tooquz çы.
 Eñ maanlyy.
 Tereñ сыр,
 Сыр cecilir,
 İş qajnar,
 Qoңquroo qaqtı
 Bizdin ыр,
 Uluu kesem
 Çolunda.
 Salmaqtuu boldu,
 Bizdin „tıl“

Qajnasın kyreş
 Çajnasın.
 Çajnasın qalem,
 Sajrasın.
 San çırqaluu
 Zamandıñ.
 Aqındar,̂
 Qajdasın.
 Leninizim çol menen,
 Dyrkyrejyuz ösöbüz,
 Emi qalem ajdasın,
 Ajdasın qalem sajrasın,
 Sajrasın, çyrök qajnasın

1933-çy

BAJQAL KÖLÜ

(„Bajqal“ attuu kijnodon)

Şarpydap alas urup tolqur çatqan,
 Kojkölüp, çambıl öny көzge çaqqan.
 Çel çyrse todoj bolup, tolqundar,̂
 Ujulqur kee bir çeri teren batqan.

Kөгylçym көыкtery miñ qubulup,
 Şarpydap tolqundar,̂ cölmök wurup
 Sır artqan beti çajyq Bajqal köly.
 Qызыqtuu көrgөндөrdyn көnylyn wөлup
 Çeegine ördök, Qazdar uja salqan,
 Tor taştap çajyq menen, walyq alqan.
 Adamdar başqa çandar Bajqalda көp,
 Табыр „wajlyq“ usyn көсүр wарqan.

Salyñp көl ыstıne taş çamşuqtar,
 Oj çыra çasav aluu, көp qыsqtar,
 Arçaluu çajyq öskөн kendyy qolot.
 Orquştap suusu aqqan taş quduqtar

Bojoq taş, qawat-qawat, appaq wörlor,
 Ken izdep qazyp salqan teren orlor
 Bodurqa şilbi, cetin dolono öset,
 Kee çerde çıjan alqan teren çarlar.
 Çыradan qulap тыşкөн alsın wulaq,
 Er erkep ken Bajqalqa ada turat,
 Qoşulup көl suusuna көыktenyp
 Çatqandaj sır cecişip, көnyl surap.

Ar çaqta ken sibirdin tyz talaas,̂
 Byt toqoj oju, çыr ajlanas,̂
 Çынында кең Bajqaldın çeri qызыq.
 Asылдуu көlynөnda too aras,̂
 Bajqalda өндырыşter кеңитилсин,
 Emgek қы, purletareyl tap walas.

1927-çy

ӨЛӨСІ - КҮТӨТ РАҚТАНЫ

(Borborduq partı)ın kemijtetinin paqta
сыық tuuralı сығарған toqtomınun сы-
дығына арналған)

Өлке kytet,
Өнүмү мол paqtаны.
Ең манılı,
Paqta „nurun“ sacqаны.
Өлке үсүн,
Aq altındын vaasъ mol,
Asıldansын,
Emgekcinın vaqqаны.
Emgek eri,
Paqtасылар,
Tyr bilekti!
Paqta сығар.
Paqta, paqta
Paqta сығар!

Zoot, pavrik,
Çana kytet çemişin,
Aq altındын
Asıldаныр keñişin,
Kytet-kytet,
Necen, necen çumuşcu,
Işter сығар,
Өndyryşte çenişin.
Al paqtасы,
Çap paqtаны,
Iş qajnasын,
Biz çaqtaqъ.

Biz-biz-biz-biz
Biz çaqtaqъ.
Paqtanанын,
Ken өзөнүн qaptaqan,
Arpaq vula,
Altın gylın saqtaqan.
Өsyp kelet,
Kyndөн, kyngө көвөjyp.
Emgekcinın
Emgek,terin saqtaqan
Al emgekci,
Çap ketmendі.
Qıjulsun ter.
Tyrın çendi.

Tyrın-tyrın
Tyrın çendi.

Otoo savық,
Kөtөrylsyn orcundap.
Emgekcinın,
Qara kycy toiqundap.
Balvьrasын,
Suu çajььp paqtaqa,
Kynge qatqan,
Savaqtarъ solquldap,
Al suqatъ,
Tez suqarъ,
Al paqtalar,
Tez sunalъ.
Tez, tez, tez, tez,
Tez sunalъ.

4187
20000

Bagon-bagon
 Aq altındar taşılсын,
 Yjmektöge,
 Emgekeiler şaşılсын.
 Qara ajaq,
 Syjrep alıp, çöşese,
 Kerelaaqan.

Köp dıstmandar başılсын.
 Ajda ыqamda,
 Paqtaclar,
 Paqta emes.
 Paqta-сынар.

Paqta, paqta
 Paqta сынар

Мана ошонтур,
 Көз қаранды болсојлу.
 Paqta әнымын,
 Kycetey, onojlu.
 Epkindetip.
 Alqan işti aytırsök,
 Paqta pılan

Aşa, aşа tolsoјbu.
 Çarış, çarış!
 Udarnikte.
 Çarış kycty,
 Paqtaqa ber!

Paqta, paqta
 Paqtaqa ber.

BIZ DAJAR.

(1—aqus kynyne arnar).

Sandar, sandap
 Carvalarъ eskön çaq,
 San-milijon
 Satsjalqa kekön çaq.
 Samar turat,
 Dınyjonyun tınyctıqın.
 San ыrgaş,
 Qarajtalдын eskön çaq.
 Qarajtaldar
 („Tilep“ turat 1)
 Qonşu eldi,
 Çirep turat.

Çirep, çirep
 Çirep turat.

Epter uruş,
 Сырауunu oјloqon,
 Aq ыlandaj,
 Paşisteri soјloqon.
 Ana vajlar,
 Ana buzuq bizge çat.
 Purlatarlardъ
 Öz erkine qojboqon.
 Ac ылаңac
 Purlatar
 Kenek nanqa
 Bılap, zarlar.

1) uruştu tilep turat, S.

Ылар, ылар
Ылар зарлар.

Үйсыз, җайсыз
Көчөлөрдө сивалыр,
Асқалықтан,
Ағы, җань вуралыр,
Сан пurlатар
Тентір сүрәт Нijорукта
Көвү қалды,
Аң-сунқурда суналыр.

Ал қарытал,
Зарқың өтты
Ал пurlатар
Ғашың төкты.

Ғашың-Ғашың
Ғашың төкты.

Кунгүгөнүр.
Миң-миллион емгекі ел
Азат-уеын,
Алтын Ғашың бермекі,
Митинкелер
Кеп Ғашыңдар қурулса
Палиjsалар

Уруп, Ғашың келмекі.
Берлин ісі
Қанға толуп,
Не бір ерлер,
Гылдеј, солуп

Гылдеј, гылдеј
Сылдеј солуп.

Несен, несен
Камунустар Ғашыңдан,
Несен, несен
Үй бүлөлөр ылақан,
Несен муңдуу
Ылақан тавыстар,
Көңүлүнө.
Несен сырды Ғашыңдан.

Мына ошонтыр,
Пurlатарлар,
Ас, Ғашың
Күндө зарлар.

Күндө, күндө
Күндө зарлар.

Важы өлке
Ғемірлір, қуланыр,
Ғаатылық,
Күндөн күнге уланыр,
Турқанында
Қары талдар Ғашыңдар,
Урус, урус,
Деген суроо суралыр,
Көзүн артқан,
Импријалдар,
Соқуш уеын,
Қурал қамдап

Қурал, қурал
Қурал қамдар.

Se. Se.Se. eR. qa.
 Kəzün tigir aqıjır,
 Nəcen sıssık,
 Kündər, tündər saqıjır,
 Qulatuuqa,
 Purlatarcıl elkəny
 Ac zamırek,
 Kyn səqəstan zaqıjır,
 Turqanında,
 SSSR-da
 Əsty sarva,
 Cıldan cılda.
 Cıldan-cıldan
 Cıldan cılda.

Biz qorqojuvuz,
 Çoortu daşım verəviz,
 Biz qorqojuvuz,
 Qan majdanda çeneviz.
 Biz qaarman,
 Kelgen çoonu qajtarcu
 Oq etkysyz
 Quruc çaralqan deneviz,
 Uruş tilep,
 Uruşvajvız,
 Uruş kelse
 Turuşvajvız.
 Turuş, turuş
 Turuşvajvız.

1932-çıl Prınza.

BIZDIN KEME

1.

Tolqutup tıjanşandıñ erke kəlyn,
 Əzgertyp, ərçələntyp küldyn əlyn,
 ✓ „Keneşçil Qırqızystan“ çañ vutyp,
 Beriptir satsıjalqa emgek təlyn
 Cıñda,
 Cəuyey cı
 Cəti munu.
 Cın ajtsam
 Bir burgozo
 Attın qunu.

Üşontip bəşq-kəlgə pajda bolqon,
 Kəvürtyp ken tımşuqu suunu colqon.
 Çajnan al kemenin syjlejuñey,
 Dem alısqa varqanda, alqan olçom.
 Emese,
 Bul çənynde
 Qalam tartım,
 Acaşın,
 Bardıq sızın
 Kelgen
 Şartın.

Eki aj mından murun kərgenymdə,
 Kənyldy quruluşqa bəlgənymdə.
 Bul keme byte çazdap qalqan kezi,
 Epkin var çumuşcular kirgeninde.

Çаңыгър,
 Ага балта,
 Дабыстаръ.
 Буткөндөй,
 Тез арада
 Çумуштаръ.

Ал убагът сулуу çайдын толқон кеzi,
 Көл бетін ұжалдыгър күндүн көзы...
 Ошондо бутур çатқан сөзүн кеме,
 Нақ вугун кире тартып келди өзы.

Мерт етвес,
 Биздин кеме,
 Çаңь буткөн.
 Биз елек,
 Көптөн бері,
 Анъ кыткөн.

Көлуңдө, мурунқудай қайқысы çоқ,
 Толқундар çарға урулат çүрөгу от.
 Кенеçил Қырғызстан қана емес,
 „Рижнер“, „Рьгоқырес“ дақы бир топ.

Şанданър,
 Çык тартысты.
 Уваж, Суваж
 Гудектөр,
 Ын салысты,
 Суулаж, Суулаж...

Çасалқан сылқ темірден бекемделіп,
 Çык тартып рьръстанға күндө келіп,
 Күрүлдөп көлдө çүреу çаңь кеме,
 Туруссун көргөндөрдүн көңулы іріп.

Аждақып
 Қана емесе,
 Каританым
 Билемін,
 Кеме сырь,
 Саға маалим.

1931-çы

РЬРОЛЕТАРСЫЛ САЛАМ

Қырғызстан,
 пурлатаръ
 Емгексі ел
 Қубаныстун,
 Сөз айтаян
 Қолуң бер!
 Сыжыңгөндөн,
 Çурқар келіп
 Демігір
 Şоғоқолду,
 Мандажымдан,
 Монсоқтер

Өктөвүрдө,
 Çентіс алқан,

Majdandan
Qajnar kyreş
Qaıyn duşman
Ajdalıqan.
Leningrat—
— Purlatarдын
Şaarыnan
Kelyu usyn
Qaıyn ökyl,
Şajlanıqan.

Alar vizdi,
Atalyqqa
Альтыр,
Bizden daqь,
Et „eşelon“
Вагыртыр.

Өзгөрысчыл,
Purlatarlar
Ortoqo

Atalyqtyn
Mildetterin,
Salırtыр

Bul tarıqta,
Ajtylıucu,
Syjynuc,
Ojlor tursaң,
Bajlar usyn,
Kyjynuc-

Bilimden da,
Ilimden da,
Dyjnөdөн,
Purlatarlar
Berip tursa
Bizge kyc.

Purlatarcыл,
Tap ordosu ✓
Oşol çer
Өнөр bilim,
Texnikeler,
Aqqan sel.
Eger bizge,
„Gijoloktor“
Kelsinci,
Alaj menen,
Alatoodan,
Ketsin cer.

Ken tavьыр,
Çer savьыр,
Iş qajnar
Çaңь teknik,
Çaңь—çaңь
Kuysajrar
Oqo veter
Tyjan şaңьm
Çaңьrşьп

Coqusuna,
Purlatarcyl,
Tuuvajlar.

Tuu çelbirep,
Sen el çirep
Kergende.

Könylyndy,
Çaň önergö,
Belgöndö.

Tan qalarsyn,
Tanır qarsyn,
Qalqozcu.

Altyn, kymuş,
Mis çezderdi,
Tergende.

Mýndan başqa
Mal östürüü
Işinde,

Oquu bilim
Madanýjat
Küsynda

Арвътмагъс
Purlatarlar
Ajavas

Atalyqtyn,
Tyr maqsat
Uşunda.

Mýna oşontıp,
Ulu tilek.
ulu iş.

Orundalyр,
Artылмагъс,
Bizdin kyс

Qana emese,
Purlatarlar,
Tozoluq.

Keç tarlyqta,
Çoң çazyльр
Qalsyn iz

1933-çyl çaplar.

ASKER KYUSY.

Toң aldında talaа betin çajnatыр,
Özgeryşcyl muzikesin sajratыр,
Manevlige сыqqan qызы askerler,
Şandanыştё сүгөгүмды çajnatыр,
Najza-qылыс çandarында çaltылдар,
Өздөрыда күү салыştё ајдатыр.

Biz turavыз qызы qorqon ser bolup,
Purlatarcyl qызы tuuqa toptolup.
Dajym turup ölkövyzdy qorqooqo
Baratabыз qызы çalyн ot bolup.
Ot bolobuz, mөrөjdy byt alavыз,
Bizge qarşы, tap duşmandar çoq bolup...

„Uralajbız“ çer dınyjə çañırsın.
Azat ındər, sozolonısun çañırsın.
Men mensinip qarşılaşqan duşmandar,
Mizi qajtır qaltırasın çalınsın,
Oqo veter sñalalı kucəjly.
Şaqı sınsın majtarınsın tabınsın,

Ergištegen tulparlardı tujylıtır.
Çaş çyrəkty eeliktirip syjuntır.
Çoo çaraqtu şaraqtatır vajlanqan,
Kerə albaqan duşmandardı kujuntır.
Мына ошондо анық қаарман болуғуз,

Qarşılaşqan qalıñ çoonu buluntır.
Mındegeñ çoolor sñqsa bizge qarşy,
Majdanda taqır çenip mərəj alcu,
Çenilbes qızıl tujqun viz bolubuz,
Qızıtır kyreş işin alıp varcu.
Der ırdap vara çatqan askerlerdin,
Şandalqan, kelbetine kənyl verdim,
Oşondo qalqamandar qalıñ asker.
Baraattı kerkyn alıp, ojdun çerdin,
At çartıgır majdanda çyrşem dedim,
Mərəj alıp, qatqıgır, kylsem dedim,
Sevill, emgekci eldin menda volup,
Iimin askerliktin bilsem dedim,
Oj, desen... atın minip atıgıltır,
Kelbettyu sur şineldi klijsem dedim...

QYZYL TUU QYZYL BELET.

QYZYL tuulu,
QYZYL belet,
Çaş çyrəktyñ
Çolunda,
Çaş çyrəgy,
Çaş tilegi,
Purlatardıñ
Çolunda.
Qasam beret,
Yınyyn demem
Demep-demep
Yn bezep...
.. Men udarnik“
Çañ dınyjə
Balvanı,
Men udarnik.
Emgek kyysyn,
Çalqalı.
Men udarnik
Çon kyreşti,
Çenyucy,
Qana bilek.
Çapsam, balqa
Talqanı.

Talmaq emes,
Çaş bilegim
Çojundan.

Sojun emés,
Sojun qılcu
Ojumdan.

Menin ojum,
Lenin oju,
Lenin ojun
Ojlonom.
Lenin ojun,
Negiz alıp,
Çaş cınardaj
Bojlonon.

Анық bildim
„Kimdi-kimder“
çenişin.
Keldi mezigil-
Kerek qıvajm.
Qandın,
Çandın
Kemişin.

Men Lenincil,
Qasam verem
Puroletarlar
Aldında,
Partıjanın,
Maqa taqqan
Mildetteri,
Aldında:

Partıjanın
Ulun çolun,
Tuura alparuu,
Tilegim.
Сын сығарын,
Bul maqsattın

Bilemin
Uruş çolun
Yjronuyge
Çaş qajratım
Kel dedi
e Şartın
Orundoogo
Daqь cуrək,
Degdedi.
Yjronemyn,
Munin varın
Bilemin.
Yjronemyn,
Өzum varın
Tiledim.
Yjronemyn,
Çaş cуrөгum
Şaşvasın,
Çañ teknik.
Çañ өner,
Daqь-daqь
Başqasın.

QЫZY tuulu,
QЫZY belet,

Çaş çyröktyn
 Çolunda.
 Çaş çyregy,
 Çaş tilegi
 Purlatardyn
 Çolunda.
 Qasam beret,
 Ýhyn demer.
 Demer-demer
 Ýn wezer...

1932—çyl.

Ulau Temp.

Çaraq, çarç etip, emgek taý sögyüp.
 Çalt, çalt etip kyndyn nuru togylyp.
 Tolqup, tolqup bizdin çaqta özgörys,
 Baj tilegi, мыср мыср welynyr.
 Çeniş aldyq, wara-wara byt çendik,
 Kyrs-kyrs ötkön çañ qajrat körynyp...
 Kom partiya tete çolqo salqan son
 Мына, turat çetişkender körynyp:

2.

Burquldady çañ zoottor çaqyldy,
 Tarsyldady çojun walqa çawlydy.
 Balwan bilek, watyр çyrök, rurolitar,
 Qarelydattы satsыjalqa çamьndы.
 Çaraq, çaraq maşineler ajlanyp,
 Çañ bilim, çañ teknik tabyldy.
 Ajyl, çaardы qьзыл nurqa wөлontyp,
 Çalbyr-çalbyr Lenin otu çaqyldы.
 Zowojsikter, uarnikter kyrsyldөp
 Çaqyr, çuqur çer kenderi çaqyldы.

Qrol, Donbas kemyrlery альпыр
 Çer tysynde kyyly gydök çaqyldы.
 Templ menen prolitarlar kirgen son,
 Bolgondondor, dinepirler çañrdы.
 Cyj quruluş Qьзыл-Qьja, Kөk-Çañqaq.
 Bular daqь kynden kyngө çañrdы.

3.

Too wuzuldu, taş çaryldы çulandy,
 Turksip çolu alda çajda çuwaldy.
 Kөл ystynde, çer ystynde, temir çol,
 Parowozdor kire tartty çuwandы.
 Teniz çaryр paraçottor көwөjүр,
 Suu çolunda çurup çatat pьlandы.

4.

Тьр, тьр, тьр, тьр, тырақтырлар çajnadы,
 Tilin bilip, qalqozcular ajdadы
 Batman, batman qara çerler tilinip,
 Talada emgek wьqь-wьqь çajnadы.
 Qurqaq talaa, qumduu talaa tyrlenyp,
 Min çuultup aqyn çuftar sajrady.
 Qalqoz, sapqoz quruluşu çьnalyp,
 Qылqan işke welyр çatat pajdanы.
 Baj, qulaqtar tap qatarь çojulup,

5.

Qulup, mektep, qьзыл yjler quruldu
 Ajyl-qьštaq çana tьpke wuruldu.
 Eski metot, eski tartip tazarь.
 Ajyl weti kynden kyngө çubuldu.
 Öndyryşter qalqoz, sapqoz çajlarь,
 Çalьp oquunun maanl çajьn uqundu.

6.

Bul quruluş kyndən kyngə ösməkey.
 Bul buruluş kyndə çemliş təkmekey
 Bul templiiz varqan sajan kyçeşyp.
 Kəzdəgəngə şədyr varyp çetmekci.
 Baj, manapty, qulaqtardə, vuzuqtu,
 Kezeginde naq çyrəkkə tepmekci,
 Apartunus, oncul solcul vuzuqtar,
 Kərə albasa, kəpəalbasa netmekci.
 Tap duşmandan qorqvoj vuz biz çeneviz,
 Bizdegi temp alardə mert emekci,
 Mert etildi çanadaqə soşulmaq,
 5 çyl ötyr, çana vəş çyl çetseci...
 Munun varə Öktöbyrdyn çemliş,
 Munun varə vəşevəktik çeniş,
 Vəşevəktər, Lenin tuusu astında,
 Bul çana emes eç aqyrqə çeniş.

1931—çyl. Pyğunza.

BURANA

Keç özən Cuj suusunun sajasında,
 Alato almatynın arasında.
 Sañçyldan berli turqan əcnəs belgi,
 Məkeni Kegetinin talasında.

Məltyrəp şamsə suusu tənən qular,
 Berilip taştan, taşqa yny cuular,
 Ar çaqta aqyr, ada kəryk verip,
 Şarqərar tynm alvaj kənylyn uular.

- Bir zaman çoopkerçilik vəjər albaqan,
 Qol qurar çoo çaraqə şajmandaqan,
 Bekterdin amərında qulduq etip,
 Askerler qərgəşuudan tajmanbaqan.

Oşondo, çoonu qarap aləş çerden,
 Kelvəəgə kəp duşmandar vəşqa elden,
 Qarooldu kəzdəp anda turat asker,
 Şəyr aləp şuuldaqan qatuu çelden!

Dəp syjləp qarəjalar qozqop ketti,
 Qaltərvaj vuzulqan şaar qalyn çepi.
 Ajtqanda saləp qulaq taç qalasyn.
 Teginde tyvky elibiz çasap ketti.

Buzulqan ajlanasъ сапыланqan,
 Өтвөстүг бир qaravaј vardъ andan,
 Kөkөлөр asman тігep турqанында,
 Qaj kezde орноqон деп сантаң qалqan.

Северлер сонун қылып қасар ketken,
 Берилip dалај кyctер emgek четken.
 Çer qozqop, zil-zilalar bolso-daqъ,
 Al emes әmyгyндө qajмы etken.

Qurbular kirpicterdi qyldap menen,
 Qojulqan varъ tegiz sьmbat menen,
 Estelik eçelkiden burana uşul,
 Taң qaltыр апын көrky көzdy çegen.

Oşondoј таş, kirpicten duval qurup,
 Çarыbas іjі четken ылајь urup,
 Bizdinda çañь meken орnotulsa,
 Tarьqta орду qalmaқ mangi turup.

1930-çы

BARABЪZ DUŞMANQAJA DEP QЫJQЫRЪŞTЪ

(Bir qызы askerdin kyndölyk depterinen).

Suusу çoq.Qaqьbraqan ajqып talaa,
 Qыbc. mыltьq asьnqan toqon bala,
 Qaz, zambirek oqu çaar tursadaqъ,
 At qojuştu tuş-tuştan uraa-uraa!...

Uraalap, tabьstarъ çer çarqandaj,
 Duşmanqa, qajrat menen tyz varqandaj
 Bъc-cuu çañьrьqtar ketti arьpъ,
 Qaroolcusu duşmandьn taң qalqandaj.

Asmanda atьp çyrgөн ajьpplan,
 Oq өtvөs, ыrganebek ата turqan.
 Oq ыrkyp pllemonttor pьtьr-pьtьr
 Zьm tartьp qavarçьlar tilipon burqan.

Agent „Ijyk“ arqasьnda kezit verip,
 Çazьlqan tyrdyy qavar varьn terip.
 Qajrattuu, qañь ыьq qызы asker
 Bajlardьn qыьqtarьn oqur көгyp:

Barabьz duşmanqa деп qыjqьrьştъ,
 Bulqaşьp, bolot mizduy көр qыьctь.
 Çoop verer duşman kelse qызы asker,
 Qorqooqo çañьcalap vet buruştu.

1929-çы.

BAARЬ BIZOEN TAVЬLLAR.

Їань дуньё,
Їань турмуш,
Їань шарт,
Їань-чань,
Їениш алып,
Їапар кебет,
Bизди: тап.

Їань bilim,
Їань sezim,
Їань-чань,
Толқундар,
Їань teknik,
Їань өнөр,
Өсүр кебет,
Өреундар.

Їоот,
Раврик,
Айгырьлан,
Артавоз,
Тырақтыр,
Тырамажалар,
Дады ващра,
Їаньлар...
Кунден кунге
Өсүр кебет,
Вагь бизден
Тавьлар.

1932-чыл.

KӨK POJUZ.

Їань teknik
Enclsinen,
Biri usul kөk pojuz.
Тыньм албай,
Їугур барат,
Їасалқашь,
Көр pojuz.
Барқан сажьн,
Күскө кліріп,
Усқан қуштај,
Зарқырап,
Сөлды өтүр,
Қимду келіп,
Їугур барат,
Арқырап.

Qара аяғыр
Азынаса,
Їер дуньё
Solқuldajt.
Ojtқур, ojtқур,
Їугур кетсе,
Qоо ветер,
Өреундајт.
Al қыльқы,
Az kelgensip,
Carcavaqan,
Borşundu ajt...
Dөngөлөkke,

Quvat berip,
Bytkyl sastap,
Solquldajt.

Kyn-tyn devej,
Tyn-kyn devej,
Buu sьqarьr,
Maj casьr,
Arystandaj,
Kuc quvatьn,
Kergenderge,
Bajqatьr,
Qara aьqьr,
Cьtup varat,
Qivanьr,
Cьtguncylor,
Kulup varat...

1932-ç.

PAQTASЬ ЫРЬ.

Ketmen qoldo,
Men palvanь,
Emgektin,
Emgek qьrьr,
Eskiliktі,
Cemekmin.
Maңdajьmdan,
Moncoq terim,
Sorqolop,
Aq altьnqa

Barь kucumdy,
Bermekmin.
Aq altьndьn
Men volomun,
Qaartanь.
Eң saqьnь,
Kuc quvatь,
Dartanь.

Taң aldьnda,
Bulcundarьm
Bulqunsa,
Men raqtanьn:
Barьqtuusu,
Erkesi.
Men iştegen
Cань talaa,
Qulpunsa.

Uşu vьjьl,
Cань tilek,
Orundar,
Al tilekti,
Orundatcuu,
Qolum var.
Qana emese,
Cарь ketmen,
Kerəjyn.
Cava-cava,
Moncoq terim
Tөгəjyn.-

32-çь

BALŞEBEKTİK ÇAZ KELET.

Өзөндөр толуп суу менен
 Çer beti çibip суу менен
 Çarlar qular, taş urap
 Saj çañыгьр duu менен,
 Asqaluu toolor arqajыр.
 Qulaqь tunup суу менен
 Çañыгьqtuu çaz kelet.

Baj cecеkej çыьыrap,
 Kөk terip, mal çыьыrap.
 Asmanda bulut көвөjур,
 Ötkynçyгур дьыьыrap.
 Seryyndөp talaa çelpinet.
 Çel arqь kelip çыьыrap.
 Çanqa çajluu çaz kelet.

Bulaqtar aqьp şyldьыrap,
 Taştarqa tijip şыьыqьыrap.
 Kumьştөj bolqon tunuq суу
 Ulanьşьр, yn qurap,
 Basьр çatqan muzdar çоq,
 Kөp-kөk bolup tunçurap,
 Suuqa mol seryyn çaz kelet.

Kyn çыьыььр, mal төldөp,
 Permelerde, syt көldөp,
 Aqqa tojqon kedejler,
 Çimusь çыьыp өңкөндөp,
 Qоş ajdooqо çамьыььр,
 Emgegi artqan çaz kelet.

Şiveri өsyp, çaj palьp,
 Kyldөry çelge çajqalьp,
 Quştarь sajrар, çurqurар.
 Qьзьqтьqь vajqalьp.
 Qьş voju suuqqa şymşyгөн,
 Çыlanac çавьг даң salьp
 Çьrқalduu, çыluu çaz kelet.

Varьп çөңp, vaqьгьp,
 Emgekcil elin çaqьгьp,
 Ekincl çazqь ajdoodo,
 Çerdil tilip çapьгьp.
 Tьrqaгьrdaj kumьş, at
 Tu aqьп çьmqa vaгьгьp.
 Mьha kelet anьq çaz.

Keneş çarва, keң çarва
 Epkindegin alqa-alqa,
 Yrөн, soqо şajmandь,
 Çaz kelet tez, mol çamda,
 Balşebektik, ьçsamдьq,
 Kerek-kerek, vol, çamda.

1931-çыл.

QYZYL UCQUN CACЫRASЫN.

Tolqundu dyjnə çenişi,
 Biz iştəəy altı şart.
 Altı şarttı orundooqo,
 Bilek tyrdy bizdin tap.
 Kyndən kyngə əərcyp kelet,
 Purlatargyl bizdin çaq.
 Purlatargyl çaq çyrəgym,
 M, ыrdajyn çaq çyrəgym,
 Tavyn ucun balqa çar.
 QYZYL ucqun cacыrasын,
 Balqa dəşum çaq-çaq...

1932-çыл.

BIZDIN ÖLKƏ.

Altıdan bir ulyşy çer şarһьһь,
 Alqandaj quru çerdin ten çarһьһь.
 Sol tuştuk, tьһь deniz çьһь çьһь çьһь,
 Eelegen bir top çerin çarһьһь.

Qarqazdy çьһь menen but imerip,
 Alda qajda sozulup çoldu kerip.
 Suusu mol, çeri çajьq bizdin ölkə,
 Ajtajьn bilgenimce varьn terip.

Bajqaldь, balqaş menen icine alqan,
 Volgo-don sibirine çoldu salqan.
 Ёсьqөл kaspilarda buqa qarajь,
 Paraqot matorloru kyuny çalqan.

Denbir illktiri kyjə baştap,
 Kylyndəp zoottordu syjə baştap.
 Yndystyr kynden, kyngə şaqьldoođo,
 Tyrksipten çara buqa çyrə baştap.

Birikken şajdoottordun işi arььp,
 Sabalap, satsьjalga kelet vardьq.
 Madaniş majdandarь kenij baştap,
 Mektepti çanь tyrdə çolqo saldьq.

Kərə al-baqan duşmandar çijtqu salьp,
 Paşister şьpьldaşьp, çoidu çalьp.
 Uruşup se. se. se. r dь çoq çьlmaçь.
 Bardьq işti, başqarьp çoluna alьp.

Çol berəejt buqa min-min emgəkciler,
 Qьzьltuu, qьzьl asker qaarman er.
 Purlatar ölkəsynyn temir çevl,
 Kezinde mьqьt, kycty soqqu berer.

1930-çыл.

BSPORT.

Çaň turmuş balwanı
Majdanğa oñun salqanı,
Tarvıjalap denesin,
Kucıne kirip alqanı.

Eti suluu kelışken,
Carcavaj curqoo çellšten,
Bulcun etter bulcujur,
Qalısvaj vajge çeništen.

Dem alsa kœden kerilip
Çaň çugrup çenllip,
Taramıŝ tar alat,
Tamırlar kœer, semirip.

Çoloq ŝımdar çaraŝqan.
Teviŝip toptu talaŝqan,
Bıqta teer kuc menen,
Asmandan anı çaraŝqan.

Şınooqo tuŝken ekiler,
Tujujup kelip sekiret,
Barqan sajn denesi,
Çıjralıp avdan vekilet.

Ajyl-qıŝtaq valdarı,
Bsport volup alqanı
Taza avaluu majdanda,
Sujuñet, meldeŝ alqanı.

Tađ qalıp el çaraqan,
Çaŝa bsport, çaraqan,
Qol cavıldı ŝalaqtar,
Braçmat ajtat bar adam.

1928-çıl Orunbor

CÖPCYLÖR

Qurt, qurmuşqa cardaqan;
Quŝtarı sajrıp tanbaqan,
Çajdın kunı salqında,
Talada emgek sandaqan.

Qızıp emgek çarış
Çımuşqa cıqtı varış,
Baratat sajdı çarırtıp,
Cöpcylerdyn tavış.

Bulundun cövy cavlıuu.
Cemeler salınuu,
Çıtı vurıp ŝiberdin,
Çaar kilem çajlıuu

Cöp alacıq çalrajqan,
Bazııp ıldız talrajqan.
Çalqıçılar çatqanda,
Kölöke vertip çalqajqan.

Azıq, tılyk şajmaşaj,
Kemege de qajnar saj,
Bışır tamaq kuyröndör
Dajar qılqan qanışaj.

Qocuraştı calqıbı,
Tamaqtanır varıbı,
Balraja tojup alqan son,
Çumuşqa kelet varqıbı,

Calqılar çana şatırajt,
Syt, quurajlar vatırajt,
Şaarıq-şaarıq qajralır,
Aq Hister çarqırajt.

Şatıra calqı, şatırat,
Kıny-tıny qajrap çar,
Emgek össyn örköndör,
Мына-мына көңүлүң şat.

1928-çıl

BULCUN QARA.

Ketmen uny dırsıyldejt,
Eşe çaar çardı kırsıyldejt,
Bata tısyıp unqusu,
Omqorup çerdi kılcyldejt.

Qanrarıbır toruraq,
Qarqara volup ururap,
Ketmen mızın çeegedej,
Qum, taş çıqvajıt qaçırar.

Urqanda kıcy çıjıbır,
Çör tamır çıjıbır,
Çamqaraq atır çarqan çım,
Ojıqo ırqejıt qujıqır,

Çaar çatqanı çon arıq,
Kıcy ketvejıt qol talır,
Suu çıqsa anın tılegı,
Çöldöge talaa mol qanır.

Soqur ketmen taltajır,
Denesi keç danqajır,
Qarqara kuyğen eti var,
Bilekteri valraajır.

Baqalekter tırlıy,
Tıtylıqan kejnök kılılyy,
Kır aralaş şorqolop,
Çekeden monçoq kuyılyy.

Salqın soqqon çel menen,
Qızılqan kuc dem menen,
Barqan sajn demitip,
Qara çumuş kel degen.

Qacıratat çumuştı,
Qılqan işi oquştı,
Çeri çumşaq kün çılır,
Tavıjat aqa voluştı.

Ijin çerden sığarır,
Kucunə kuc ulanır,
Aşqan sajn areket,
Kele atat işi quralır,

1929-çıl

ӨLKӨ YCYN

Өлкө ycyn
Мылыр оqтор,
Секте турам,
Өлкөмдү,
Qorqoo ycyn,
Betti бурам.
Mende kyc,
Mende qajrat,
Purletармын,
Kelse çoo,
Tajmanbастан,
Tap-tap uram!
Tap-tap uram,

Taьbqvajm,
Tavьm ycyn,
Çeterlik,
Meni işentken,
Batır kycym.

Өлкө qorqop,
Erkindep
Eldi saqtar.
Qastaşqan,
Duşmandardь.
Kelse taptar.
Qajratьm.
Kunden-kungө,
Өrcyp barat.
Çenmejince,
Tьbvajmьn
Kelse aqtar.

Kelse aqtar,
Kevelbesten,
Çenmekcimn.
Bar kycy,
Qarqoo ycyn,
Bermekcimn.

Purletar,
Tavь ycyn,
Qыьp qьzmat.
Өлкөмдү,
Çoodon qorqop,
Turamьn şat.

Dyrkyrəp,
 Əsyr çatqan,
 Quruluştun,
 Qorqonu,
 Mən bolomun,
 Ötkörvəs çat.
 Ötkörvəs çat.
 Ərcuygon.
 Qajratım var.
 Düşmandın,
 Maqa keler,
 Çoluda tar.

Çoluda tar,
 Bizgə keley,
 Paşisterdin.
 Uruştu,
 Tilep turqan,
 Bajıyl eldin,
 Mendaqı,
 Al tilekke,
 Qarş keldim
 Kucumdy,
 Qorqoo ucun,
 Avdan verdim,
 Avdan verdim,
 Qaqajır
 Cekte turam,
 Çoo ursa,
 Mende ajavaj,
 Bekem uram.

BIZ QALQOZOQO ÇARDAMÇ.

Biz çetkincek balavız,
 Qolqo tuunu alavız.
 Çer çapırtır ır-ırdar.
 Qalqozdorqo varavız.
 Oto-otor, çer volar,
 Emgek kuysın calavız.

Taza avada çuyəvuz,
 Qatqıgavız küləvuz.
 Tarvıjalap, denensı,
 Bısq kyndy syjəvuz.
 Kezeginde kyc berip,
 Qalqozcu elge küjəvuz.

Ajıla vet vuravız,
 Qol vereviz, sunavız.
 Əzyvuzdəj valdarın,
 Çapın çoldoş qılavız.
 Bilim berip yjrotur,
 Çapı turmuş qıravız.

Qoş çıqsa at mineviz,
 Ajdoo işin vileviz.
 Balşevektik çazına.
 Bizde qoşo kireviz.
 Keede ajdar tıraqtır,
 Qatırdaj çerdi tileviz.

Elge bilim cacavız,
Nadandıqtı vasavız.
Bilimdin keñ sandıqın
Şıñqırata acavız.
Biz cektincek çaş baldar,
Kөл suusundaj taşavız.
Qılsa mildet cactan көр,
Boş cıruyden qacavız.

1932-çıl Prunza

AJDA MOTOR.

Bur, bur, bur көк tytyn atıldı,
Qızıl çalıp qurc temirden cacıldı,
Şıqır-şıqır caccavastaj tyvölyk,
Döngelendı balvan cöjun çatıqtı.

Ot cıberdı çaltıradı, çarq etti.
Zım arqaluu ımyrtıqqa nur ketti,
Kөk tytyngө, maj cıtyna aralaş,
Anda iştegen qara balvan cıñ ötty.

Moncoq, moncoq maşıneden maj tamat,
Çalvırt-çalvırt tegızıldık şam çanat.
Ulanşыр iliktirler көвеjур,
Çапь nurqa vardıq talaa сырдалат.

Ajda mator arvıt kycty zarılda.
Arvıt kycty quruluşqa, cır tıva,
Kөzy көrвеj qarañqılda çatқан çer,
Bajlıqь artsın, çemiştensin vol cыңda

1928-çыл

Revalutsa tolqusun

(Germanıya purlatarlarına arnar)

Tartın, tarqa,
Qajralışqan сығ бар.
Tartın, tarqa,
Өсөгүскөн сығ бар.
Tartın tarqa,
Şiresbegen tulqusu,
Çeңcy tartın,
Өzгөcөlyk сынь бар.

Qырьjtalis,
Qan icyyden tajvaqan.
Qарьjlalis,
Azuu tişin qajraqan.
Qарьjtalis,
Çenilerde, qьjralьp,
Çan talaşьp,
Qural, çavdıq şajlaqan.
Qарьjtalis,
Çan talaşvaj ne qьlat,
Qaatcьlьq,
Brajьmsьz cajnacaq.
Qарьjtalis
Qьjraluuda turqanda,
Oqo veter,
Revalutsa qajnaqan.
Revalutsa,
Tolqur—tolqur kyс альp,
Purlatarlar,
Kөtөrylgen çajnaqan.

Purlatarlar,
 Çumuş tapvaj sandaıyp.
 Çyrogünde,
 Kөntөryşkө ot qajnaqan.
 Мына ошонтıp,
 Bajlar tutqan qataal çol,
 Çalçыlardь,
 Kөntөryşkө ajdaqan...

Baş ketөryp,
 Qol quraşyp, sandaşyp,
 Azat ycyn,
 Kyroş acьp, camdaşyp,
 San purlatar,
 Qызыl tuular, astьnda,
 Dyvyrt menen,
 Kөcөлөrdy şandaşyp.

Ulu dyvyrt,
 Kөcөлөrdy çañыrtyp,
 Uluu dyvyr.
 Muzukesin çañыrtyp,
 Qajrattanьp,
 Syjlegөndө telmandar,
 Uqandardь,
 Taң qaldыгьp, аңыртyp;
 „Purlatarlar!!!...
 Kөntөryşkө, tilekke!!!...
 Purlatarlar!!!...
 Bir maqsatta, tilekte,
 Bytyn dynyje,

Kөntөryşyn acalyq!!!...
Съйнавыз,
Kөminterin tirekke.

Dep қыjqыгьp,
 Uraan taştap, turqanda,
 Kөntөryşcyl,
 Dobul vaşьn urqanda,
 Berlin eci,
 Qaq çarьыp turqandaj,
 Purlatarlar,
 Keң mitinke qurqanda.
 Tolqur—tolqur,
 Özgөryştyn қыjmьь,
 Pazitsanь,
 Bajqa qarşь burqanda.

Ajdaqtalqan,
 Palitsalar dardaqtap,
 Bilek kycyn.
 Qыjnoo menen, salmaqtap.
 Qolqo tijgen,
 Qatьn, bala, qarttardь,
 Keltek menen,
 Savap turға varvaqtap.
 Өcy qanьp,
 Brajьmsьz paşister.
 Baqma itterdi,
 Sьlap,-sьjrap, ardaqtap,
 Мына ошөndө,

Qolqo tyşkən purlatar,
Qyjnalısqan,
Ulup-unşup qan qaqsap,

Qan tēgylgen,
Baş kesilegn er elgen.
Qan tēgylgen,
Bajlar ucyn ne eñgen?

Qan tēgylgen,
Kycöp barat könteryş,
Purlatarlar:
Tuu qasqaqyn çelengen.

Bul maqsattan,
Purlatarlar çanbaqan.
Bul tilekten,
Purlatarlar tanbaqan.

Dunyjelyk,
Revalutsa acylmaq
Otorlordo,
Necen çalcy zarlaqan.

Мьна укқула!
Gitler baştap, vuzuqtar.
Çoq çerinen,
Daqç çala qamdaqan.

Kom partıya,
Çoqolıuını oñloqon,
Gorgulurcul.
Ker „tajqandar“ çojloqon
Germanıya,

„Rejxistaqyn“ qujqalar,
Taştoo ucyn,
Yj Aldına sojloqon;
Al paşister,
Al zalimder, vuzuqtar;
Purlatardın;
Qanyn icken tojvoqon.

Qujqalaşyp,
Kompartıya sarajyn,
Qamar, qyjnar,
Purlatardın dalajyn.
Al paşister,
Mьqacylar, vuzuqtar,
Qol astında,
Ölgönderdy sanajyn:

— „Tajmıs kezitlinin maalmatı vojunca 33-çy-
dın 1-Çapıvareynan martqa cejin Germanıyada pa-
şister taravynan 95 çumuşcular eltyrylgen. Çaral-
uulardan esep çoq, kjjinki 7-8 kyn icinde
6000 özgeryşcy çumuşcular tyrmöge qamalqan.
Tyrmöge Germanıya purlataryarınyn, çana Ge-
rmanıya kompartıjasynyn ulu kösömu, **ernist telman**
qamalqan (Pьravdanyn baş maqalasyynan).

Necen-necen,
Purlatardın valdarı,
Necen-necen
Könteryştyn şamdary,
Necen-necen,
Azamattar, vatyrlar,
Bijik tyrmö.
Sasıq ordo (qalsady),

Çer çañыртыр,
Dunyjony qozqoltup,
Qacan alar,
Könteryşty salvadь.

Варь тьықты,
Dunyjonyн valbanь.
Alarda көр,
Könteryştyn salmaqь.
Alar çenet,
Çeniş alat, majdanda
Tөnkeryşcyл,
Talaptarь çanvadь.

Bijik tyrmө,
Temir qulpu, çанылар,
Könteryşte,
Daqь necen „qan“ сыqar,
Dunyjelyk,
Könteryşty qolqo alьp,
Ystem keler,
Purlatarlar, çalcyлар.

Bijik tyrmө,
Temir çыңсыг, qulpular.
Вьсыг—вьсыг,
Talqalanar, çulqunar.
San purlatar,
Könteryşcyл kyy calьp
Komunizm
Majdanьna umtular,

Bizdin elke,
Kynden-kyngө өsmөkte
Bizdin elke,
Satsьjalqa көsmөkte.
Bizdin elke;
Kynden-kyngө çañыртыр.
Baj qatmarь,
Çoqoluuda, өsmөkte.
Bizdin elke,
Purlatarlar ocoqu,
Tap qaldьqьn,
Biotala tekmөkte.
Purlatarlar
Çañь dunyje quruştu.
Beş cьldьqь
Orundoodoturuştu
Beş cьldьqьn,
Ijgilligi astьnda,
Bajcьl tapьtь,
Talqasa uruştu.
Мына şontip,
Bizdegi көр purlatar.
Çumus tappaj.
Sendelyyden тыньştь.

Al purlatar,
Qoşulqula kelgile!
Birdik kyctь,
Könteryşke bergile!
Birdik menen,
Dunyjege çar salьp,

Tap maj danda,
Birootala çengile.

Al, purlatar,
Azap çynçyr uzylysyn.
Dynyjelyk.

Kamunizim tyzylysyn.
Ystem kelp purlatarlar birdigi
Çer ystynen
Qaryjtalis syzylysyn.

Bytyn dynyjo,
Bytyn dynyjo erleri!
Kele qoldu
Qozqololuq kel beri!
Serpileli.
Azat ynder çançyrysyn.
Çer çarbyly
Azap çekken elderi!
Çatbaçyla çatbaçyla!
Revalutsa qajnasyn,
Qazqolqula!
Qozqolqula, çalçylar!
Azap çekken,
Otor elder qajdasyn.

1933-çyl. Prunza.

2358